

**ชื่อเรื่อง** บทบาทของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณี

**ผู้วิจัย** นางสาวนพพรณพร อุทโท ปริญา ศศ.ม.(สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา)

**กรรมการที่ปรึกษา** ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ ประธานกรรมการ  
 อาจารย์ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ กรรมการ  
 ผศ.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร กรรมการ

### มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2552

#### บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับบทบาทของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ (2) เปรียบเทียบบทบาทของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ที่มีเพศและกลุ่มต่างกัน และ (3) ปัญหาของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ในด้านการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมประเพณี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ในปี พ.ศ. 2551 ซึ่งได้มาโดยวิธีการ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) จำนวน 305 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ 0.92 แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่ใช้การทดสอบ  $t$ -test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีบทบาท ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงค่าเฉลี่ยบทบาทจากมากไปหาน้อย คือ บทบาทด้านศาสนา บทบาทด้านวัฒนธรรมประเพณี บทบาทด้านการพัฒนาชุมชน และบทบาทด้านการศึกษา

2. บทบาทของผู้สูงอายุโดยรวมระหว่างเพศชายกับเพศหญิง พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายมีบทบาทมากกว่าเพศหญิง แต่เมื่อจำแนกตามกลุ่ม คือ กลุ่มข้าราชการบำนาญบ้านนาญจังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มสมาคมผู้สูงอายุจังหวัดกาฬสินธุ์ และกลุ่มผู้สูงอายุทั่วไปในชุมชนทั้ง 36 แห่ง มีบทบาทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ คือ ระหว่างกลุ่มข้าราชการบำนาญบ้านนาญกาฬสินธุ์ กับกลุ่มผู้สูงอายุทั่วไปทั้ง

36 ชุมชน โดยกลุ่มทั่วไปทั้ง 36 ชุมชนมีบทบาทต่อการพัฒนาชุมชนมากกว่ากลุ่มข้าราชการ  
บำเหน็จบำนาญภาพสันธุ์

3. ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมจากแบบสอบถาม ดังนี้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนน้อยลง ซึ่งอาจเนื่องมาจากการที่ผู้สูงอายุมีปัญหาด้านฐานะทางเศรษฐกิจ ทำให้การสละกำลังทรัพย์เพื่อการก่อสร้างสาธารณสถานหรือสิ่งก่อสร้างเพื่อชุมชนน้อยลง ผู้สูงอายุที่มีความรู้ความสามารถบางท่านมีอายุมาก สุขภาพไม่แข็งแรง จนเป็นอุปสรรคทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่เยาวชนได้มากเท่าที่ควร ประชากรมีคุณภาพน้อยลง ควรสร้างจิตสำนึกในการช่วยเหลือกันและกัน ตลอดจนการปลูกฝังความเกื้อกูลต่อชุมชน เช่น การรณรงค์รักษาความสะอาด การรักษาความสงบเรียบร้อยในท้องถิ่น เป็นต้น เยาวชนปัจจุบันได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตกทำให้ไม่สนใจที่จะรับถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเอง จนทำให้ผู้สูงอายุกังวลถึงทิศทางของวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นในอนาคต ข้าราชการด้านไม้ค้ำของพระสงฆ์ทำให้ผู้สูงอายุบางคนเสื่อมศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา และไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนามากนัก และผู้สูงอายุบางคนมีความคิดสร้างสรรค์ชักชวนเพื่อนฝูงในวัยเดียวกันร่วมกิจกรรมธรรมสัจจะไปตามวัดต่าง ๆ แต่ขาดเงินทุนสนับสนุนกิจกรรมจนทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมดังกล่าวได้อย่างต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

